

Nefndasvið Alþingis

Umhverfis- og samgöngunefnd

frumvarp til laga um vernd, velferð og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum
368. mál.

Reykjavík, 8. febrúar 2021.

Athugasemdir SKOTVÍS vegna frumvarps til laga um vernd, velferð og veiðar á villtum fuglum og villtum spendýrum.

I. Inngangur

Árið 2010 skipaði þáverandi umhverfisráðherra nefnd sem átti að varpa skýru ljósi að lagalega stöðu villtra spendýra og fugla á Íslandi m.a. með tilliti til dýraverndarsjónarmiða og leggja fram tillögur um úrbætur með það að leiðarljósi að uppfylla ákvæði gildandi laga og alþjóðasamninga. Vinnan einskorðaðist ekki við að rýna framkvæmd villidýralaganna heldur átti nefndin að skoða málið í víðu samhengi þ.m.t. varðandi seli og hvali.

Í nefndinni sátu 8 manns frá helstu fræðastofnunum á sviði náttúrufræði og náttúruverndar auk fulltrúa Fuglaverndar og Skotveiðifélags Íslands. Tilgangurinn var að stefna saman sérfræðingum með þekkingu á náttúruvernd, náttúrufræðum, veiðum og á alþjóðasamningum um veiðar og náttúruvernd til að taka saman heildaryfirlit um lagalega stöðu villtra dýra og fugla og gera tillögur að úrbótum. Skýrsla nefndarinnar átti að vera sambærileg og hvítbók um náttúruvernd og ætlunin að lögfróðir sérfræðingar hefðu skýrsluna að leiðarljósi við samningu lagatexta nýrra villidýralaga.

Nefndin hafði það að leiðarljósi að veita sem víðtækasta yfirsýn um þau málefni sem henni var ætlað að skoða. Byggði vinna nefndarinnar á umfangsmiklu samráði við fagaðila og hagsmunaaðila. Fyrst var leitað eftir sjónarmiðum 77 aðila auk óformlegs samráðs. Eftir það lágu fyrir fyrstu drög skýrslu. Í öðrum áfanga mótaði nefndin fjölda meginreglna sem byggðu á alþjóðasamningum auk annars. Fór nefndin yfir tillögur sínar með hliðsjón af þeim. Við lok þeirrar vinnu lágu fyrir nokkuð fullbúin drög að skýrslu. Í þriðja áfanga var svo leitað eftir viðbrögðum 27 sérfræðinga og hagsmunaaðila. Með það fyrir augum að fyrirbyggja misskilning og skapa sem mesta sátt um tillögur nefndarinnar voru gerðar verulegar breytingar á texta skýrslunnar. Skýrslunni var svo skilað í apríl 2013. Skýrslan er 350 bls. auk formála og viðauka. Er óhætt að fullyrða að hún sé eitt umfangsmesta heildarrit um lagalega stöðu fugla og spendýra á Íslandi.

Í formála skýrslunnar kemur fram að vinna nefndarinnar sé fyrsti áfanginn í því ferli að semja nýtt lagafrumvarp sem taki til verndar, velferðar og veiða á villtum fuglum og villtum spendýrum. Nefndin lagði til að ný lög yrðu í þremur megin köflum þ.e. **vernd, velferð og veiðar**. Taldi nefndin eðlilegt að gera bæði verndar- og velferðarsjónarmiðum hærra undir höfði án þess að það kæmi niður á sjálfbærri nýtingu eða réttlætningum veiðum til að koma í veg fyrir tjón.

Tæplega 8 ár eru nú liðin frá gerð skýrslunnar, en Umhverfis og auðlindaráðuneytið óskaði eftir að SKOTVÍS tilnefndi fulltrúa í nefnd um endurskoðun laganna í mars 2019 og tilnefndi félagið fulltrúa sinn í þeim mánuði. Það var þó ekki fyrr en snemma árs 2020, tæpu ári eftir að félagið tilnefndi fulltrúa sinn, að kallað var til samráðs endurskoðun laganna.

Fyrsti fundur starfshóps um endurskoðun laganna var því ekki haldinn fyrr en þann 24. janúar 2020 þ.e. 9 mánuðum eftir að skipað var í starfshópinn. Á fyrsta fundi starfshópsins voru þá þegar kynnt drög að lagafrumvarpi þó ýmsa kafla vantaði í frumvarpið enn. Félagið hefði talið eðlilegra að byrja á samráði áður en fyrstu drög frumvarps lágu fyrir. Á fyrsta fundinum kom jafnframt fram að til stæði að leggja frumvarpið fram á vorþingi 2020 en til þess þyrfti það að vera tilbúið sem fyrst en þó ekki seinna en í lok febrúar. Þá var óskað eftir

athugasemdum sem fyrst og ekki seinna en innan tveggja vikna eftir fundinn. Þessi flýtir kom félaginu í opna skjöldu og gaf ekki fyrirheit um vönduð vinnubrögð við lagasetningu sem ætlað er að standa um langan tíma.

Með bréfi, dagsettu 5. febrúar 2020, gerði SKOTVÍS efnislegar athugasemdir við fjölmargt í drögunum. Í bréfinu andmælti félagið þó sérstaklega þeim vinnubrögðum sem virtist stefna í með málið. Í bréfinu sagði m.a.:

„Áður en lengra er haldið vill SKOTVÍS mótmæla þeim vinnubrögðum sem nú virðist stefna í með málið. Ljóst er að mikla vinnu á enn eftir að leggja í frumvarpið enda vantar enn í það heilu kaflana. Ómögulegt er að mati félagsins að ljúka þeirri vinnu á svo skömmum tíma sem ráðuneytið ætlar að gefa sér til verksins a.m.k. ef vanda á til verksins og hafa raunverulegt samráð við hagsmunaaðila. Með slíkum vinnubrögðum væri málefningu og þeirri vinnu sem lögð var í umrædda skýrslu sýnd óvirðing. Félagið vill minna á að líklegt sé að þau lög sem nú verða sett eigi eftir að gilda næstu 20-30 árin. Mikilvægt er því að vanda til verka. Félagið skorar því á ráðuneytið að ákveða strax að gefa sér lengri tíma til verksins.

Félagið skorar á ráðuneytið að láta ekki ímyndaða pressu leiða til óvandaðra vinnubragða.“

Í kjölfar þessa voru gerðar nokkrar breytingar á drögunum og þau send samráðshópnum auk þess var haldinn einn fundur enn um málið þar sem ekki náðist að fara yfir nema lítinn hluta hinna breyttu frumvarpsdraga og var boðað að frekari tími gæfist til þess.

Félaginu að óvörum var því svo tilkynnt að þriðja útgáfa af frumvarpsdrögunum yrði, án frekara samráðs, sett í samráðsgátt stjórnvalda síðast liðið sumar. Félagið andmælti enn á ný þeim flýti sem virtist kominn á málið og óskaði eftir lengri frest til að skila athugasemdum. Fresturinn var veittur og skilaði félagið ítarlegum athugasemdum með bréfi þann 12. ágúst 2020 en mótmælti um leið þeim vinnubrögðum sem viðhöfð væru í málinu. Félagið taldi frumvarpið alls ekki tilbúið til þinglegrar meðferðar.

Í umsögninni var áréttað að ekki væri um tæmandi athugasemdir að ræða enda liti félagið svo á að um sé væri að ræða hluta samráðsferils. Félagið tók þó fram að ef litið væri á frumvarpsdrögin sem **uppkast til frekari vinnslu** þá liti félagið þau jákvæðum augum. Jafnframt var þó tekið fram að ef litið væri á þessi frumvarpsdrög sem því næst fullbúið plagg, sem ekki verður gefinn tími til að vinna frekar, horfði málið á annan hátt við. Félagið hét því á ráðuneytið að gefa málinu nauðsynlegan tíma.

Vegna kórónuveiru faraldurs varð ekki af frekari fundum, þrátt fyrir að eðlilegt hefði verið að halda vinnu starfshópsins áfram rafrænt. SKOTVÍS sendi enn umsögn þann 9. október um þá fyrirbyggjandi drög að frumvarpinu og gerði enn fjölda athugasemda. Þannig stendur málið enn. SKOTVÍS hefur enn fjölda athugasemda við frumvarpið eins og það liggur fyrir nú fyrir Alþingi.

Um leið og félagið þakkar fyrir að hafa fengið tækifæri til að koma að athugasemdum sínum og að tekið hafi verið tillit til fjölda þeirra þá telur félagið að frumvarpið eigi enn langt í land með að vera tilbúið og nauðsynlegt sé að ljúka vinnu við gerð frumvarpsins í þeim samráðshópi sem skipaður var til þess.

Félagið skorar því á Alþingi að láta ekki ímyndaða pressu leiða til óvandaðra vinnubragða. Með því væri þeirri vinnu, sem unnin var með hinni vel unnu 350 blaðsíðna skýrslu um málefnið, kastað alqjörlega á glæ.

Hér á eftir fara efnislegar athugasemdir félagsins.

I. KAFLI Markmið, gildissvið og skilgreiningar.

2. grein Gildissvið.

Félagið leggur áherslu að að selir falli undir ákvæði laganna enda engin málefnaleg rök til annars m.a. til að tryggja vernd og velferð sela.

3. grein, atriði 29

Skilgreina þarf mun betur hvað átt er við um sjálfbærar veiðar, það er grunnurinn að allri veiðistjórnun og margar skilgreiningar í gangi. Í raun og veru ætti að vera sérstakur kafli í lögnum eða greinargerð um hvað teljast vera sjálfbærar veiðar, hvaða tímaramma er miðað við og viðgangi stofns í **sögulegu tilliti**.

3. grein, almennt

Í lögnum er kafli um friðlýsingu æðarvarpa og heimild til friðlýsingar þess en hinsvegar er hvergi að finna skilgreiningu á æðarvarpi í frumvarpinu.

Ekki er að finna skilgreiningu á Almenning á landi í upptalningunni.

II. KAFLI Stjórnsýsla.

5. grein

Skotvís leggur ríka áherslu á að verkefnaskipting verði algjörlega skýr á milli stofnana og telur að vinna eigi út frá þeirri megin línu að Náttúrufræðistofnun Íslands sinni rannsóknum og ráðgjöf, en öll stjórnsýsla varðandi veiðar og ráðgjöf, þar með talið tillögugerð um veiðikvóta og veiðitímabil til ráðherra, sé hjá Umhverfisstofnun. Skoða þurfi grein 6 og 7 m.t.t. þess. Til dæmis er eðlilegt að Ní reikni út veiðipól til Umhverfisstofnunar, Umhverfisstofnun útfærir svo veiðistjórnunartillögur fyrir þann stofn m.t.t. til þeirra og sendir til ráðherra. Það má líka leiða rökum að því að Ní sjái um að leggja til friðun en Umhverfisstofnun verndi.

SKOTVÍS leggur til þá breytingu að lokaorð greinarinnar verði:

"Matvælastofnun fer með málefni er snúa að velferð villtra fugla og villtra spendýra, sem eru í haldi."

6. grein

Ef löggjafinn lítur svo á að lögfesta þurfi verkefnið um válista leggur SKOTVÍS til að verkefni um Válista verði fellt inn í lög um NÍ og tekið út úr þessari löggjöf. Nánari rökstuðning má finna seinna í þessari greinargerð.

7. grein - 2. málsgrein

Umhverfisstofnun fer með veiðistjórnun, hefur umsjón með veiðum á villtum dýrum og villtum fuglum, sér um framkvæmd námskeiða og hæfnisprófa til undirbúnings veiðum á villtum fuglum og villtum spendýrum, veitir fræðslu og leiðbeiningar vegna nytjaveiða og aðgerða til varnar tjóni, sér um útgáfu veiðikorta og veiðileyfa og veitir tímabundna....

SKOTVÍS leggur til neðangreinda breytingu, hér er um að ræða reglubundin rekstur sem í nágrennalöndum okkar hefur í áratugi verið útvistað til skotveiðisambanda með þeim rökum að best fari að veiðimenn uppfræði veiðimenn um veiðar.

"Umhverfisstofnun skal framselja rekstur og umsjón námskeiða og útgáfu veiðikorta til samræmis við verklag í nágrennalöndum okkar."

8. grein

Samráð við Matvælastofnun á einungis að eiga sér stað ef villtu dýri er haldið föngnu samkvæmt laganna hljóðan.

III. KAFLI Vernd og velferð villtra fugla og villtra spendýra.

10. grein - 3. málsgrein

"Óheimilt er að þeyta flautur, fljúga þyrlum, flygildum eða öðrum loftförum, sigla hávaðamiklum skipum eða bátum eða vera með annan hávaða að óþörfu við selalátur á tímum kæpingar og hárfellis..."

Bent er á að því miður heyra selir ekki undir þessi lög.

Einnig verður að fylgja með viðauki með skrá yfir hvað teljast vera fuglabjörg samkvæmt þessum lögum svo og selalátur. Nema selir eigi ekki að heyra undir þessi lög...

"Óheimilt er að veiða fugla í sárum eða ófleygga unga".

Hér er verið að loka á hefðbundnar hlunnindaveiðar, t.d. veiðar á fýlsungum. Slíkar veiðar eru hluti af staðbundinni menningu og hafa ríkt menningarsögulegt gildi. SKOTVÍS leggst alfarið gegn þessu banni. UNESCO hefur bent á að hlunnindaveiðar hafi ríkt menningarsögulegt gildi og t.d. nefnt veiðar með fálkum sem dæmi. SKOTVÍS sér ekki að þessi ungatekja ógni stofninum né sé í ósamræmi við "mannúðlegar" veiðiaðferðir. Þessar veiðar og veiðiaðferð eru ekki óheimilar skv. viðauka í Bernarsamningnum að uppfylltum skilyrðum.

11. grein

Hér er mikið ósamræmi í lagabálkum því í **dýraverndarlögum er líka bálkur um villt dýr, kafli VII**. Einfaldast er að hafa bálk um villt dýr og velferð þeirra í þessum lögum og fella þá út bálkinn í dýraverndarlögum. Það hefur valdið miklum misskilningi meðal almennings. SKOTVÍS leggur í siðareglum sínum einmitt mikla áherslu á velferð dýra og virðingu gagnvart þeim og telur þennan kafla ákaflega mikilvægan í lögnum.

"Koma skal sjúku, særðu eða bjargarlausu villtu dýri til bjargar ef þess er nokkur kostur eða tilkynna slík atvik til lögreglu. Heimilt er að aflífa slík dýr á skjótan og sem sársaukaminnstan hátt ef sýnt þykir að ekki sé unnt að veita því viðunandi bjargir."

Lögreglan hefur líklega ýmislegt annað að gera en að taka við símtölum frá fólki sem finnur "bjargarlausa" unga um sumartímann. Yfirleitt eru foreldrarnir skammt frá og bíða þess að "björgunarfólkið" fari í burt svo náttúran geti haft sinn gang. Enda brjóta slíkar og aðrar björgunaraðgerðir í bága við fyrsta markmið laga þessara, þarna fær náttúran ekki að þróast eftir eigin lögmálum.

1. Villtir fuglar og villt spendýr fá að þróast eftir eigin lögmálum.

Við mannfólkið ættum ekki að stíga inn í eðlilega hringrás náttúrunnar.

14. grein

SKOTVÍS vísar í nefndarálit um hvítabirni sem var unnið fyrir UAR eftir komu hvítabjarna til landsins á árunum 2008-2012. Að mati félagsins skal fella alla hvítabirni sem berast til landsins því á einhverjum tímapunkti muni fólki stafa hættu af. Óþarfi er að bíða eftir **fyrsta alvarlega slysinu** til að setja slíka verklagsreglu.

Ástæðurnar eru einfaldar.

- 1) Hvítabirnir eru stórvirk drápstæki fullkomnuð af náttúrunni, þau líta ekki á manninn sem vin heldur auðvelda bráð.
- 2) Til að fanga hvítabjörn svo vel takist til útfrá dýraverndarsjónarmiðum sem útlistuð eru í þessum drögum þarf sérþjálfað teymi sem bjargar nokkrum slíkum á ári ásamt því að stunda æfingar. Slíkt teymi er ekki staðar á Íslandi. T.d. þarf sérþjálfað auga til að meta stærð og þyngd ísbjarnar en það er lyklatríði svo magn svefnlyfs sem skotið er í hann sé nægilegt til að svæfa hann en ekki drepa.
- 3) Takist svo ótrúlega vel til að ísbjörninn er fangaður lifandi þá blasir við nýtt vandamál. Enginn vill taka við honum. Dýragarðar vilja ekki slík dýr og ekki má flytja hann neitt vegna sjúkdómavarna s.s. hundaæðis. Eftir svæfingu má aðeins flytja hann í klst áður en hann er vakinn aftur. Annars deyr hann vegna ofkælingar.
- 4) Sé fullorðinn fangaður ísbjörn settur í dýragarð mun honum líða illa á hverjum degi uppfrá því. Slíkt væri dýranið.

Hér skortir kjark til að horfast í augu við augljósar ískaldar staðreyndir en frekar reynt að draga upp óraunverulega fantasíu um "björgunaraðgerðir". Ísbjörnum hefur fjölgað undanfarin ár og er stofninn núna um 25.000-30.000 dýr. Einn og einn ísbjörn sem þvælist til Íslands á nokkurra ára millibili er ekki mikilvægur í stofnvisfræðilegu tilliti.

IV. KAFLI Válistar, stjórnunar- og verndaráætlanir.

SKOTVÍS gerir alvarlega athugasemd við yfirheiti þessa kafla, hann á bara að heita **Stjórnunar-og verndaráætlanir**. **Válistar** eru vissulega hafðir til hliðsjónar við gerð þeirra en um þá ætti að fjalla sérstaklega í lögum um NÍ eins og SKOTVÍS hefur áður bent á.

15. grein

Hér er verið að leggja til beintengingu válista við lagasetningu.

Það er áhugavert þar sem á ráðstefnu um válista sem haldin var í Reykjavík árið 2017, tók yfirmaður IUCN Red List Unit (Craig Hilton-Taylor) það sérstaklega fram, að **ALLS EKKI** ætti að beintengja listana við lagasetningu. Þeir væru byggðir á bestu fáanlegri þekkingu, áhugamanna sem og sérfræðinga, en þeir væru alls ekki fullkomnir. Hinsvegar væru þeir nothæfir til að flagga viðvörunarflöggum sem ætti þá að skoða sérstaklega í hverju tilvik. Flöggin væru mjög misjöfn og forsendurnar mýmargar, á endanum væri þetta matsatriði. Reyndar er íslenska orðið **VÁLISTI** sérstaklega sterkt orð og ætti listinn frekar að heita **ATHUGUNARLISTI** í ljósi orða þeirra sem halda utan um listana erlendis. Reyndar veit SKOTVÍS **engin dæmi** þess að téðir válistar séu beintengdir inn í veiðilöggjöf í heiminum, kannski einmitt vegna þess að **IUCN hefur varað sérstaklega** við því.

SKOTVÍS leggst því alfarið gegn því að þessir listar séu beintengdir við lagasetningu veiðilöggjafar en setja má inn í lög um NÍ að gerð "**Válista-Athugunarlista**" sé eitt af hlutverkum þeirra stofnunar.

16. grein

Skotvís leggur áherslu á virka veiðistjórnun (Adaptive Harvest Management). Ákvæðið þarf að taka mið af þeirri hugmyndafræði. Skoða þarf ákvæði m.t.t. þess. Hlutverk viðeigandi stofnana þarf líka að vera skýrt m.t.t. athugasemdar að framan um hlutverk NÍ og UST. Samkvæmt þessum kafla þá er ekki stefnan að nýta dýrastofna, heldur bara að stjórna og vernda. Hér kemur berlega í ljós að vinna hefði þurft frumvarpið mun betur áður en það var lagt fram.

V.KAFLI Aflétting friðunar villtra fugla og villtra spendýra.

17. grein

Skotvís fagnar því að hér hafi verið breytt um orðalag í samræmi við athugasemdir félagsins.

"Ákvörðun sé byggð á sjálfbærni stofns eða tegundar þannig að viðkoma verði nægileg til lengri tíma til þess að veiga upp á móti afföllum við afléttingu friðunar, nema stjórnunar- og verndaráætlun geri ráð fyrir að fækka í stofninum. "

Fyrri orðalag benti til þess að allir stofnar séu í jafnvægi frá ári til árs og engar náttúrulegar sveiflur séu til staðar. Stofnar veiðidýra eru mjög mismunandi, sumir taka dýfu en ná síðan "jafnvægi" til lengri tíma, aðrir sveiflast eftir sveiflum í fæðuframboði. Íslenski heiðagæsastofninn er mjög gott dæmi, Hann er nú í sögulegu hámarki, telur hundruðir þúsunda gæsa; líklegt er að sá stofn muni taka dýfu á næstu árum. Eru veiðar úr honum þá ekki lengur sjálfbærar? Það sama má segja um lundastofninn á og við Ísland, þar sem fækkar í stofninum fyrir sunnan land vegna lítills fæðuframboðs, en á sama tíma fjölga í stofninum fyrir norðan land. Þar er fæðan meiri...og varppörin eru ennþá talin í milljónum og veiðiálagið er 0,5-1,0 prósent.

Sjálfbærni veiða er skilgreint í verndaráætlunum með **virtri veiðistjórnun (Adaptive Harvest Management)** þar sem **hámörk og lágmörk** eru skilgreind í **vissum tímaramma** sem tekur mið af stofnsveiflu tegundarinnar til lengri tíma.

18. grein

Í þriðju málsgrein þessarar greinar segir:

"Sé í stjórnunar- og verndaráætlun lagt til að tjón eða áhætta á tjóni geti verið þess eðlis að það réttlæti veiðar í ákveðnum tilvikum, s.s. við friðlýst æðarvörp, skal gera grein fyrir því í hvaða tilvikum eða við hvaða aðstæður slíkar veiðar komi til greina. Þar skal jafnframt gerð grein fyrir áætluðum áhrifum á sjálfbærni viðkomandi tegundar eða stofns og áætluðu veiðiálagi."

Skotvís leggur til að þessi málsgrein verði felld út. Slíkar áætlanir um tjón verða aldrei annað en lélegar ágiskanir sem þjóna litlum sem engum tilgangi. Stjórnunar- og verndaráætlunin tekur á þessum atriðum í meginmáli.

VI.KAFLI Veiðar.

20. grein

Eins og áður hefur komið fram í þessum athugasemdum þarf að skilgreina hugtakið sjálfbærni m.t.t. veiða. Margar skilgreiningar eru í gangi og stofnanir ósammála um orðalag.

21. grein

Hér er aftur notað orðið sjálfbærni en ætti kannski frekar að nota orðalag eins og **hámarka afrakstur stofnins**. Það er tilgangur veiðistjórnunar.

22. grein

"Á friðlýstum svæðum eru veiðar heimilar nema sérlög, friðlýsingarskilmálar eða stjórnunar- og verndaráætlanir sem gilda um svæðið mæli fyrir um annað. "

SKOTVÍS óskar eftir rökstuðningi á því hvernig sjálfbærar veiðar sem annars eru almennt leyfðar geti ógnað friðlýsingum á búsvæðum dýra, jarðmyndunum, víðernum eða þjóðgörðum sem hafa sjálfbærni að leiðarljósi. Það hefur verið lenska að banna veiðar þegar forma þegar svæði eru friðlýst án nokkurs rökstuðnings m.t.t. til tilgangs friðlýsingar. Rökin hafa oft litast af fáfræði og fordómum í garð skotveiðimanna. Mál er að linni. Fordómar eiga ekki að líðast í upplýstri og opinberri orðræðu.

Þessu verður að breyta.

24. grein Veiðiaðferðir

SKOTVÍS bendir á mikið ósamræmi í lagasetningu löggjafans, þar sem í lögum um **velferð dýra frá 2013. nr.55 kafla VII, 27. grein** stendur:

"Ráðherra(landbúnaðar) setur í reglugerð, að höfðu samráði við ráðherra er fer með stjórn veiða, vernd og friðun villtra fugla og villtra spendýra, nánari ákvæði um aðferðir við veiðar. "

Enn og aftur bendir SKOTVÍS á að Veiðiaðferðir og Velferð villtra dýra eru best geymd á einum stað. Í einum lagabálk undir einu ráðuneyti. Þarna á ráðherra landbúnaðar að tala við ráðherra umhverfismála um hvaða veiðiaðferðir eigi að gilda og setja síðan inn í reglugerð. Þetta ákvæði er svo einkennilegt að SKOTVÍS er ekki kunnugt um að þetta samtal hafi átt sér stað síðan 2013. Félagið er reyndar alveg sannfært um að viðkomandi ráðherrar hafi ekki hugmynd um þetta ákvæði.

SKOTVÍS fagnar þeirri breytingu að fatlaðir veiðimenn fái heimild til að nota vélknúinn farartæki á veiðum. Rétt er þó að benda á að orðalagið „bundinn við hjólastól“ er úrelt og gamaldags, og ekki í takt við þá orðræðu sem fatlað fólk kys. Það er enginn bundinn við hjólastól, en margir nota hjólastól. Hér væri hægt að nota aðra skilgreiningu svo sem hreyfifærnimat. Þetta þarf að útskýra betur og skilgreina.

"14. Búnað til þess að miða í myrkri með rafeindatækjum er stækka eða breyta ímyndinni. Undanskilinn er þó rafeindapunktur eða upplýstur kross í sjónauka."

Þarna má setja inn að þetta megi nota við refa-og minkaveiðar til samræmis við nágrannalönd okkar.

Það má bæta við að nætursjónauka megi nota við refa-og minkaveiðar.

Einnig leggur SKOTVÍS til að bogveiði verði bætt við sem leyfilegri veiðiaðferð til samræmis við Norðurlöndin og Vopnalöggjöfin aðlöguð að þeirri breytingu.

25. grein

SKOTVÍS setti sér siðareglur fyrir rúmum 40 árum og það er félaginu mikið ánægjuefni að sjá efnislega samhljóða grein í frumvarpinu.

VII. KAFLI HÆFNISPRÓF VEIÐIMANNA OG VEIÐIKORT

26. grein - 2. málsgrein

"Umhverfisstofnun semur námskrá og heldur námskeið til undirbúnings hæfnisprófum. Umhverfisstofnun er heimilt að fela aðilum, sem hafa til þess þekkingu og reynslu að mati stofnunarinnar, að halda slík námskeið í sínu umboði."

SKOTVÍS leggur til að greininni sé breytt enda eru námskeiðin rekstur og vandséð af hverju slíkur rekstur eigi að vera á höndum hins opinbera. Félagið skorar á stjórnvöld að líta til Norðurlanda í þessu atriði þar sem landssamtök skotveiðimanna sjá um þessa fræðslu, veiðimenn uppfræða veiðimenn. SKOTVÍS hefur t.d. aðgang að öllu námsefni hinna Norðurlandanna endurgjaldslaust ef óskað er eftir því, getur hafið rafræna kennslu með skömmum fyrirvara með sömu lausnum og ökuskólar nota í dag. Reyndar hefur félagið þegar sett upp tilraunaverkefni að veiðiskóla á netinu byggt á sömu hugmyndafræði.

Skotveiðisamband Danmerkur hlaut nýlega verðlaun danskra bókaútgefenda fyrir námsefni sitt.

Það er óþarfi að finna upp hjólið, hjólum í þetta sem fyrst.

Því leggur SKOTVÍS til að greinin hljómi svo:

"Umhverfisstofnun semur námskrá og leggur fyrir hæfnispróf. Umhverfisstofnun skal fela aðilum, sem hafa til þess viðamikla þekkingu og reynslu í málefnum tengdum veiði, að halda námskeið til undirbúnings hæfnisprófum í sínu umboði, til samræmis við nágrannalönd okkar."

Þá skýtur það skökku við að þeir sem taka egg þurfi ekki að sanna hæfni sína t.d. með því að þekkja í sundur egg friðaðra fugla og annarra. Það er ef eggjataka verður færð inn í veiðikortakerfið sem félagið leggst gegn.

27. grein - 1.málsgrein

SKOTVÍS leggst gegn því að eggjataka sé færð inn í veiðikortakerfið, það verður einungis til að flækja framkvæmdina. Vandséð er hvernig á að nota slík gögn við veiðistjórnun.

SKOTVÍS leggur einnig til eftirfarandi breytingu á greininni.

"Til skotveiða er heimilt að gefa út veiðikort við 20 ára aldur. Einstaklingi yngri en 20 er heimilt að stunda veiðar í fylgd með veiðimanni sem haft hefur veiðikort í a.m.k. 4. ár."

Samkvæmt greininni þarf veiðikort til minkaveiða.

28. grein

SKOTVÍS ítrekar andstöðu sína við það að eggjataka sé færð inn í veiðikortakerfið, það mun einungis flækja framkvæmdina. Félagið sér heldur ekki tilganginn í því að óska eftir á hvaða jörð þau voru týnd, hér er löggjafinn að krúttu yfir sig og nær hámarki þegar líka er óskað eftir því að gefa upp fugla sem drepast við netaveiðar.

Eru netaveiðar veiðikortsskyldar? Í hvað á að nota þessi ófullkomnu gögn?
Þetta er skýrt dæmi um útpenslu á bákni og skriffinnsku.

VIII. KAFLI Fuglaveiðar.

29. grein

SKOTVÍS gerir alvarlegar athugasemdir við þessa upptalningu. Ein af **meginniðurstöðum skýrslunnar** sem vitnað er í og er grunn gagn nýju laganna, er að mun fleiri tegundir þoli takmarkaðar veiðar en nú er heimilt að veiða, en eru þrátt fyrir það ekki nýttar.

Reyndar er það þannig að allar tegundir þola veiðar, hvernig nýtingin á sér stað og með hvaða hætti er bara veiðistjórnun með sjálfbærni að leiðarljósi.

Sérstaklega skal bent á það að veiðimenn hafa sýnt mikinn skilning og ábyrgð þegar stofnar eiga undir högg að sækja. T.d. hefur **rjúpnaveiðin** minnkað úr 168.000 fuglum þegar hún var mest (1998) niður í 35-50.000 fugla á ári. Veiðialagið hefur minnkað úr 30% í 10% sem er vel innan sjálfbærnimarka til lengri tíma og í sögulegu samhengi. **Þrátt fyrir fjölgun leyfilegra veiðidaga hefur veiðialag ekki aukist.**

Annað dæmi er **lundastofninn** þar sem veiðin hefur minnkað úr rúmlega 200.000 fuglum í 25.000 á ári. Veiðialagið er núna um 0,5%-1% af stofninum sem er vel sjálfbært og hefur því hverfandi áhrif á viðkomu hans til lengri tíma og í sögulegu tilliti. Enda vita allir að **veiðar eru ekki ástæða þess** að svartfuglar eigi undir högg að sækja, heldur fæðubrestur vegna áhrifa loftslagsbreytinga.

SKOTVÍS leggur til að eftirfarandi málsgrein verði bætt við.

"Ef Ní metur að tegund ,sem er ekki talin upp hér að ofanverðu, þoli veiðar þá getur ráðherra heimilað veiðar úr tegundinni samkvæmt stjórnunar-og verndaráætlun."

SKOTVÍS leggur einnig til að þær tegundir sem leyfilegt er að veiða til að verjast tjóni verði áfram taldar upp í lögum og verði svo þangað til búið er að gera stjórnunar-og verndaráætlanir fyrir þær tegundir og meta tjón af þeirra völdum.

30. grein

Hérna er verið að fanga villt dýr. Er þetta þá ekki á könnu MAST? Þarf MAST ekki að gefa út merkingarleyfi og halda próf og vera með eftirlit? Hér er ekki gætt jafnræðis í lögum.

IX. KAFLI Nýting hlunninda

32. grein

SKOTVÍS dregur í efa að hægt sé að skerða eignarrétt með því að friðlýsa yfir jarðamörk. Að auki þá ættu 500 metrar að nægja sem friðlýsingarmörk. Félagið bendir aftur á það að skilgreining á því, hvað telst æðarvarp, vantar inn í frumvarpið.

34. grein

SKOTVÍS leggur til að ungataka fýls verði áfram leyfð. Ef ekki þá er óskað eftir því að greinargerð fylgi þar sem fram komi hvar slík ungataka sé bönnuð samkvæmt alþjóðlegum samningum (Bernarsamningnum) ef ungatakan er sjálfbær. Einnig hvort undanþáguákvæði eru í samningnum ef slíkar veiðar eru í litlum mæli. Lundaveiði í háf er sambærileg við unगतóku fýls.

X. KAFLI Hreindýraveiðar

36. grein

SKOTVÍS fagnar því að fá áheyrnarfulltrúa á fundi Hreindýraráðs með málfrelsi og tillögurétt.

XII. KAFLI Framandi dýrategundir, ágengar framandi dýrategundir og villingar.

47. grein

"Veiðar á mink eru öllum heimilar sem hafa veiðikort. "

Hér er breyting frá fyrri lagabreytingu við lögin frá 1995 en svona voru lögin upphaflega 1995. Það væri ágætt ef löggjafinn færi að ákveða sig.

XIV. KAFLI Eftirlit og framkvæmd eftirlits.

50. grein

Félagið er ekki andvígt eftirliti með veiðum. Félagið telur hins vegar að það þarfnist ítarlegri skoðunar að búa til sérstaka veiðiverði í stað þess að nýta lögreglu til starfans.

Hver eru rökinn fyrir því og hvaðan munu koma fjármunir til þess? Hvaða valdheimildir munu þessir eftirlitsmenn hafa? Hvaða aðstæður eða aukna umfang hafa kallað á þetta aukna eftirlit? Veiðimönnum fer fækkandi og veiðar hafa dregist stórlega saman undanfarin ár.

SKOTVÍS mun aldrei samþykkja að veiðieftirlit sé greitt úr veiðikortasjóði. Reglubundið eftirlit lögreglu og starfsskyldur landvarða er nægjanlegt. Ekki hefur verið bent á nein rök því til stuðnings að aukið eftirlit þurfi á veiðislóð. Að mati félagsins er mun betra er að efla fræðslu til veiðimanna um siðfræði veiða og um löggjöfina. Textinn í þessari löggjöf er vægast sagt mjög tyrfinn og oft á tíðum er hægt að missa þráðinn í þessari löngu löggjöf. Þetta tíðkast í ekki í nágrennalöndum okkar og var tilgangurinn með því að taka upp veiðikort.

51. grein

Engar athugasemdir svo lengi sem eftirlitið er ekki greitt úr veiðikortasjóði.

"Umhverfisstofnun skal við framkvæmd eftirlits leita aðstoðar lögreglu hafi hún rökstuddan grun um að framið hafi verið brot sem rannsaka þurfi frekar eða hún telji það nauðsynlegt til að framfylgja heimildum samkvæmt þessarar grein. "

Þarna kemur í ljós veikleikinn við þetta "eftirlit". Það eru engar valdheimildir, engar rannsóknarheimildir. Veiðiverðir geta ekki handtekið, stöðvað eða neytt fólk til að gefa upplýsingar og því vandséð hver tilgangurinn er.

XVI. KAFLI Reglugerðarheimildir, gjaldtökuákvæði og úthlutun arðs af hreindýraveiðum.

55. grein Gjaldtaka

SKOTVÍS gerir **alvarlega athugasemd** við upphæð áformaðs gjalds fyrir veiðikort og að ekki var sett inn upphæð veiðikorts í drögin sem voru lögð inn til athugasemda almennings. Þegar núverandi kerfi var komið á, m.a. að tilstuðlan SKOTVÍS, var skotveiðimönnum lofað að gjaldið tæki aðeins vísitölubreytingum og var það hluti af þeirri sátt sem var um kerfið. Á þeim forsendum beitti félagið sér fyrir því að kerfinu yrði komið á. Samkvæmt uppreiknaðri upphæð ætti veiðikortið núna að vera um 5.000- kr.

SKOTVÍS mun **ekki** sætta sig við þessa **hækkun** enda eru **engar forsendur** fyrir hækkuninni. Ef afla þarf aukins fjármagns inn í kerfið er ljóst að betra væri að **hagræða**. SKOTVÍS er tilbúið til að reka veiðikortakerfið fyrir **80% af núverandi rekstrarfé**. Þannig væri engin þörf á að hækka gjaldið.

Skotvís leggur til að fjárhæðin renni beint í **veiðikortasjóð** en ekki í ríkissjóð.

Félagið leggur til að bætt sé við stofngrein um **VEIÐIKORTASJÓÐ**, tilgang, fjármagn og úthlutun. Í sjóðnum sitji tveir aðilar frá SKOTVÍS, einn frá FLMH, einn frá Fuglavernd, einn frá Umhverfisstofnun og einn frá UAR. Sjóðurinn setji sér úthlutunarreglur og birti uppgjör ár hvert og stöðu sjóðsins.

Eins og áður segir er félagið tilbúið að taka að sér að reka **veiðikortakerfið** á mun **hagkvæmari** hátt en nú er gert, en það gæti skapað félaginu rekstrargrundvöll til framtíðar. sem gagnast myndi bæði stjórnvöldum og félaginu. Þá þarf að kveða á um **hámarkskostnað við rekstur kerfisins** en það var hluti af sáttinni um kerfið í upphafi.

"Tíu prósent af innkomu veiðikorta ár hvert skal renna óskipt til Skotveiðifélags Íslands vegna almennrar fræðslu félagsins til veiðimanna. "

Félagið vill fá ofangreinda heimild inn í lög. SKOTVÍS er eini aðilinn á landsvísu sem uppfærðir veiðimenn um siðfræði á jafningjagrunðvelli þar sem veiðimenn uppfærða aðra veiðimenn. **Siðareglur félagsins** voru settar strax við stofnun þess fyrir rúmum 40 árum og eru enn í fullu gildi.

Í greinargerð með frumvarpinu segir: *"Hjá Umhverfisstofnun má gera ráð fyrir að fjölga þurfi starfsmönnum um sem nemur þremur stöðugildum og að árlegur viðbótarkostnaður geti legið á bilinu 45–50 millj. kr. Gert er ráð fyrir að hluti af kostnaði Umhverfisstofnunar vegna veiðistjórnunar greiðist með fjárveitingum sem tengjast tekjum af veiðikortum sbr. 1. tölul. 55. gr."*

SKOTVÍS óskar eftir sundurlíðun á þessari mannaflapörf og hvaða stöðugildi eru nú þegar á sviði veiðistjórnunar. Ekki er að sjá annað en að verkefnið séu tímabundin til tveggja ára og rúmist vel innan núverandi fjárheimilda veiðikortasjóðs með hagræðingu.

Félagið ítrekar boð sitt um að reka námskeiðin og veiðikortakerfið á hagkvæmari hátt.

"Ráðherra ákvarðar fjárveitingar Umhverfisstofnunar og Náttúrufræðistofnunar Íslands til rannsókna, vöktunar, gerðar stjórnunar- og verndaráætlana fyrir veiðistofna, veiðieftirlits og stýringar á stofnum villtra fugla og villtra spendýra á grundvelli fjárheimildar í fjárlögum að fengnum tillögum Umhverfisstofnunar. "

SKOTVÍS mun **aldrei** samþykkja að veiðieftirlit sé greitt úr veiðikortasjóði. Það lítur reglubundnu eftirliti lögreglu og starfsskyldum landavarða. Ekki er bent á nein rök því til stuðnings að aukið eftirlit þurfi á veiðislóð.

56. grein

SKOTVÍS leggur til að arður sem innheimtur er af jörðum í ríkiseigu renni til Félags Leiðsögumanna með Hreindýraveiðum. Upphæðin mun styrkja innri starfsemi þess félags og auka fræðslu til félagsmanna.

GREINARGERÐ MEÐ FRUMVARPI

SKOTVÍS bendir á þann drátt sem hefur orðið á samningu laga þessara frá útgáfu skýrslunnar 2012. Á þeim tíma hafa t.d. bæði Sigmar B. Hauksson, fyrrum formaður SKOTVÍS, og Páll Hersteinsson, fyrrverandi veiðistjóri, fallið frá langt fyrir aldur fram. Því er ekki hægt að leita til þeirra um þá vinnu og verklag sem var viðhaft við samningu skýrslunnar. Þeir voru helstu sérfræðingar vegna veiða í starfshópnum. Frumvarpið endurspeglar ekki inntak skýrslunnar að fullu þar sem verna hlutinn fær aukið vægi á kostnað veiðihlutans.

Í greinargerð með frumvarpinu fylgir upptalning á helstu meginmarkmiðum.

SKOTVÍS er ekki sammála eftirfarandi fullyrðingum:

Aukin áhersla á dýravernd og velferð villtra fugla og villtra spendýra. Ekki er séð að brýn nauðsyn hafi verið til að auka áherslu á dýravernd enda var nokkuð góður kafli um það í eldri lögum. SKOTVÍS bendir á það flækjustig sem er orðið á milli þessara laga og núverandi laga um dýravernd og velferð dýra.

Válistar vegna villtra fugla og villtra spendýra lögfestir ásamt tilteknum réttaráhrifum slíkra lista. SKOTVÍS mótmælir harðlega að slíkt sé gert enda í algerrri andstöðu við varnaðarorð sérfræðinga IUCN á ráðstefnu sem haldin var á Íslandi 2017. Ef vilji löggjafans er að lögfesta vinnu við válista væri hægt að setja þá lagaskyldu á NÍ í sérlögum um stofnunina.

Breytingar á veiðikortakerfinu til einföldunar. SKOTVÍS sér ekki að það að taka eggjatöku inn í kerfið verði til einföldunar. Hvað þá að fuglar sem drepast í netalögnum skuli settir á veiðiskýrslur. Ef hávella flækist í net hjá landeiganda sem stundar ekki annars veiðar á fuglum eða spendýrum, hvaða líkur eru á því að viðkomandi þekki öndina? Reynsla SKOTVÍS er sú að tegundaþekking er almennt mjög ábótavant hjá þeim sem hafa ekki setið námseið í tegundagreiningu. **Þessi gögn verða í besta falli brotakennd en líklega frekar óreiðanleg og einskis nýt.**

Hvað með unga/fugla sem keyrt er yfir eða lenda á bílum...og fugla sem fljúga á raflínur og girðingar? Væri rétt að skrá þá líka?

Engin tillaga í þessi lagafrumvarpi einfaldar veiðikortakerfið en nokkrum bætt við til að flækja það.

Áréttað er að ekki er um tæmandi athugasemdir að ræða. Frumvarpið ásamt greinargerð er 64 bls. að lengd og var sett inn í samráðsgátt á sumarleyfistíma. Það gefur augaleið að fyrir félagasamtök sem rekin eru af sjálfbærliðum og almenning allan, er þessi tímarammi mjög knappur. Frumvarpið hefur líka tekið mjög miklum breytingum á milli útgáfa sem hafa ekki verið sérlega rekjanlegar.

Núverandi löggjöf var komin til ára sinna en var engu að síður nokkuð góð og rökrétt. Mögulega þarf ekki nýja löggjöf heldur aðeins að bæta inn í núverandi lög ákvæði um stjórnunar- og verndaráætlanir. Líklega er hægt að einfalda hana gefi Alþingi sér tíma til þess.

Minnt er á að Skotveiðifélag Íslands skilgreinir sig sem náttúru- og umhverfisverndarsamtök, enda má fullyrða að félagsmenn þess eru allir miklir útivistar- og náttúruunnendur. Veiðimennskan er einungis grein af meiddi útivistartrésins. Félagið vill minna á að það er ekki eingöngu skylda yfirvalda að vernda villt dýr heldur beri einnig að halda í og vernda þann hluta menningararfsins sem veiðimennska er.

Við erum veiðimannaþjóð og höfum byggt afkomu okkar á veiðum frá upphafi.

SKOTVEIÐIFÉLAG ÍSLANDS
Landsamtök um skynsamlega skotveiði

Skotveiðifélag Íslands telur að með rúmlega 40 ára starfi félagsins hafi það lagt drjúgan skerf til almennrar viðhorfsbreytingar og betri umgengni við veiðistofna. Þar ber helst að nefna að strax í upphafi setti félagið sér ítarlegar siðareglur sem standa óbreyttar, þar sem dýravernd og náttúruvernd er gert hátt undir höfði. Félagið var í fararbroddi að koma á veiðikortakerfi til samræmis við nágrannalönd okkar, til að fá áreiðanlegar veiðitölur og efla rannsóknir á stofnum veiðidýra. Félagið telur ábyrgð sína mikla og vinnur í samræmi við það.

Heildarfjöldi félaga í félagaskrá SKOTVÍS eru um 5.000 og veiðikorthafar yfir 25.000.

SKOTVÍS óskar eftir því að fá áheyrn nefndarinnar til að skýra betur afstöðu félagsins.

Virðingarfyllst, Stjórn SKOTVÍS